

Crna Gora

Ministarstvo evropskih poslova

ŠESTI POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,
za period jul - decembar 2016.

Podgorica, mart 2017.

SADRŽAJ:

UVOD	3
1. Informacija o obavezama izvršenim u kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i napredak ostvaren u pregovorima	3
1.1. <i>Napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu</i>	6
1.2. <i>Pregovori u 23. i 24. poglavlju</i>	7
2. Strategijski dokumenti i izvještaji	7
3. Politički dijalog s Evropskom unijom.....	7
4. Osvrt na preporuke s XII sastanka Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje održanog 19-20. V 2016. u Podgorici.....	10
5. Dokumenti Evropske unije o napretku Crne Gore u pristupnom procesu.....	20
ZAKLJUČAK.....	22

UVOD

Šesti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju rezultat je obaveze Vlade da informiše Skupštinu na osnovu Rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracija Crne Gore u Evropsku uniju, koja je usvojena 27. XII 2013. U tački 12, podtačka 8 Rezolucije, definisano je da „Skupština Crne Gore tokom redovnih zasjedanja, na sjednicama kojima prisustvuje ministar vanjskih poslova i evropskih integracija, razmatra polugodišnje izvještaje o toku evropskih integracija.“

Šesti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, odnosi se na period od 1. VII 2016. do 31. XII 2016. Crna Gora je u navedenom izvještajnom periodu ukupni bilans otvorenih poglavlja podigla na 26, otvaranjem dodatna dva poglavlja pravne tekovine 13. XII 2016. i to 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj i 19 - Socijalna politika i zapošljavanje. Nastavljen je dijalog Crne Gore s državama članicama Evropske unije i ostalim evropskim partnerima, posredstvom bilateralnih konsultacija i postojećih instrumenata za realizaciju ekspertske podrške. U kontinuitetu su realizovane i promotivne aktivnosti u cilju promovisanja ciljeva pregovaračkog procesa u javnosti i ukupnog unapređenja njegove transparentnosti - oganizovanjem javnih debata, posredstvom sadržaja plasiranih na sajtu za informisanje javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji (www.eu.me) i Info-biltena, kao i posredstvom raspoloživih društvenih mreža.

1. Informacija o obavezama izvršenim u kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i napredak ostvaren u pregovorima

Odbor za stabilizaciju i pridruživanje

U Briselu je 19. XII 2016. održan **VI sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i Evropske unije**. Crnogorsku delegaciju na sastanku je predvodio ministar evropskih poslova i glavni pregovarač **Aleksandar Andrija Pejović**, dok je na čelu delegacije EU bila direktorica za Zapadni Balkan u Generalnom direktoratu za susjedsku politiku i pregovore o proširenju u Evropskoj komisiji **Henoveva Ruis Kalavera (Genoveva Ruiz Calavera)**. Ovo je bio završni sastanak svih tijela za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Crne Gore i EU, te je stoga bio psvećen razmatranju ukupnog napretka u pojedinim sektorima pristupnog procesa tokom 2016. Evropska komisija je pozdravila napredak ostvaren u proteklom periodu u gotovo svim aspektima sprovođenja SSP-a, uz dalje očekivanje pune implementacije usvojenog zakonodavstva i postizanje daljih rezultata, posebno u segmentu pristupnog procesa koji se odnosi na oblast pravde, slobode i bezbjednosti.

Sektorski Pododbori

VI sastanak Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku održan je u Podgorici 6-7. VII 2016. Sastanak su otvorili državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador Aleksandar Andrija Pejović i zamjenik šefa jedinice za Crnu Goru u Generalnoj direkciji EK za susjedsku politiku i pregovore o proširenju Tomas Haglajtner. Tokom sastanka su razmotrene aktivnosti u oblasti razvoja ljudskih resursa, reforme douniverzitetskog i visokog obrazovanja, politike obrazovanja, iskustva i planovi u dijelu programa Erasmus+, kao i platforme Zapadnog Balkana za obrazovanje i obuku. Razmotrene su teme iz oblasti istraživačke i inovacione politike i informatičkog društva i medija. U svim oblastima, akcenat je bio na daljem usklađivanju domaćeg zakonodavstva s evropskim propisima, njegovom sprovođenju, kao i na postojećim administrativnim kapacitetima.

U Briselu je 7. VII 2016. održan ***VII sastanak Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju***. Na sastanku su razmotrene aktivnosti u oblastima bankarstva, osiguranja i ostalih finansijskih usluga, kretanja kapitala i platnog sistema, zaštite potrošača i zdravlja, prava osnivanja i slobode pružanja usluga, kao i intelektualnih, industrijskih i komercijalnih prava i javnih nabavki. Zakon o privrednim društvima, kao i njegovo sprovođenje i planovi za dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU takođe je bio tema sastanka. Predstavnicima Evropske komisije konstatovali su napredak ostvaren u prenošenju pravne tekovine EU u crnogorsko zakonodavstvo od strane Crne Gore od proteklog sastanka Pododbora.

U Podgorici je 21. IX 2016. održan ***IX sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo***. Razmotren je napredak ostvaren u okviru sprovođenja obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koje se odnose na bilateralnu trgovinu osnovnim poljoprivrednim proizvodima i prerađenim poljoprivrednim proizvodima, kao i na statističke podatke u tim oblastima. Predmet razgovora bili su i rezultati ostvareni u oblasti zaštite geografskih oznaka, kao i tekuće i planirane aktivnosti u oblasti vinogradarstva. U dijelu sastanka posvećenog poljoprivredi i ruralnom razvoju, predstavljen je Budžet za poljoprivredu za 2016. i predstavnici EK informisani o sprovođenju Strategije i Akcionog plana za 11. poglavlje, pripremanama za korištenje IPARD 2015-2020, kao i EU projektima podrške i podršci međunarodnih finansijskih institucija u oblasti poljoprivrede. U dijelu ribarstva su predstavljeni statistički podaci u bilateralnoj trgovini ribe i ribljih proizvoda, sprovođenje Strategije i Akcionog plana za 13. poglavlje i napredak u jačanju administrativnih kapaciteta, te aktivnosti u oblasti inspekcije i kontrole morskih resursa. Razmatrano je i stanje u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarske i fitosanitarne politike, s fokusom na implementaciju Strategije i Akcionog plana za

12. poglavlje, prenos pravne tekovine EU i primjenu zakonodavstva, kao i na jačanje administrativnih i institucionalnih kapaciteta.

U Briselu je 22. XI 2016. održan ***IX sastanak Pododbora za ekonomsko-finansijska pitanja i statistiku***, tokom kojeg su predstavnici crnogorskih institucija Evropskoj komisiji predstavili napredak ostvaren tokom 2016. u oblastima: makroekonomske stabilnosti, javnih finansija, razvoja i reforme finansijskog sistema, jačanja konkurentnosti ekonomije, statistike, javne unutrašnje finansijske kontrole i spoljne revizije.

Zajednički konsultativni odbori

VII sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora za civilno društvo između Crne Gore i Evropske unije održan je u Briselu 8. VII 2016. Na sastanku je razgovarano o ostvarenom napretku u pregovaračkom procesu Crne Gore i EU, s posebnim fokusom na agendu povezivanja u oblasti energetike i transporta, kao i 5. poglavlja – Javne nabavke. Na sastanku je predstavljen novi saziv ZKO-a koji će u naredne dvije i po godine koliko traje mandat, u ime civilnog društva, pratiti pregovarački proces Crne Gore i davati konkretne preporuke u cilju njegovog unapređenja.

U Sutomoru je 15. IX 2016. održan ***VII sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore***. Sastanak, koji je bio posvećen razmatranju upravljanja čvrstim otpadom na lokalnom nivou, klimatskim promjenama i energetske efikasnosti, su otvorili predsjednik Opštine Bar Zoran Srzentić, kopredsjedavajući Zajedničkog konsultativnog odbora Aleksandar Bogdanović i Hjuj Mek Grat, v.d. GD za evropske poslove u MVPEI Miodrag Radović i šefica Odjeljenja za politička pitanja u Delegaciji EU u Crnoj Gori Plamena Halačeva.

U Budvi je 8. XI 2016. održan ***VIII sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora za civilno društvo između Crne Gore i Evropske unije***. Na sastanku je razmotren aktuelni status pregovaračkog procesa, s posebnim osvrtom na pregovore u poglavlju 28 – Zaštita potrošača i zdravlja. Posebna pažnja posvećena je i pitanjima statusa mladih na tržištu rada i perspektivama njihovog zapošljavanja. Na sastanku je usvojena zajednička deklaracija s relevantnim preporukama institucijama u Crnoj Gori i EU u interesu ukazivanja na oblasti koje u pregovaračkom procesu zaslužuju posebnu pažnju i efikasnijeg postizanja daljih rezultata u ukupnom pristupnom procesu. Sastankom su predsjedavali generalni sekretar Unije slobodnih sindikata Crne Gore **Srđa Keković** i članica Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta i generalna sekretarka Hrvatske obrtničke komore **Violeta Jelić**.

Zajednički odbori sa zemljama regiona po čl. 15 SSP-a

U Beogradu je 4. XI 2016. održan **II sastanak Zajedničkog odbora za primjenu Sporazuma o saradnji između Vlade Republike Srbije i Vlade Crne Gore u kontekstu pristupanja Evropskoj uniji**. Sastanak je bio prilika da se razmijene iskustava iz dosadašnjeg toka pregovaračkog procesa i razmotre ostvareni rezultati, obaveze i planovi u daljem toku pregovaračkog procesa, s posebnim akcentom na pregovaračka poglavlja 27 – Životna sredina, 23 – Pravosuđe i temeljna prava, 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, kao i poglavlja 14 – Saobraćajna politika i 21 – Trans-evropske mreže. Sastankom su predsjedavali državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač **ambasador Aleksandar Andrija Pejović** i v.d. direktora Kancelarije za evropske integracije Republike Srbije **Ksenija Milenković**.

1.1. Napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu

Sa otvaranjem pregovaračkih poglavlja 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj i 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, na Međuvladinoj konferenciji održanoj u Briselu 13. XII 2016, ukupan bilans Crne Gore u pregovaračkom procesu čini 26 otvorenih poglavlja, od čega su dva privremeno zatvorena.

U izvještajnom periodu u procesu pregovora realizovane su sljedeće aktivnosti:

Održani su sastanci o završnim mjerilima za pregovaračka poglavlja 12. Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika i 13. Ribarstvo.

Vlada je 28. VII 2016. usvojila Nacionalnu strategiju za prenošenje, sprovođenje i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020.

Vlada Crne Gore usvojila je 20. X 2016. i predala pregovaračku poziciju za pregovaračko poglavlje 1 – Sloboda kretanja robe. Vlada Crne Gore je 20. X 2016. usvojila i Akcioni plan za preostale pripreme u pogledu usklađivanja zakonodavstva, kao i usklađivanja međunarodnih sporazuma s pravnom tekovinom i poboljšanje administrativnih i kontrolnih kapaciteta da bi se obezbijedila potpuna primjena i sprovođenje pravne tekovine u ovom poglavlju od dana pristupanja, čime je ispunjeno završno mjerilo u pregovaračkom poglavlju 30 – Vanjski odnosi.

Kolegijum za pregovore održao je XV sjednicu 27. XII 2016. Na sjednici su razmotrene dosadašnje aktivnosti i dalje obaveze u oblasti vladavine prava u pravcu intenzivnijeg postizanja očekivanog bilansa ostvarenih rezultata. Kolegijum za pregovore razmotrio je i status ispunjenosti početnih mjerila u poglavljima 8 - Konkurencija i 17 - Ekonomska i monetarna unija, u interesu otvaranja pregovora u tim poglavljima. Istaknuto je da će u narednom periodu biti intenzivirane aktivnosti

u pravcu otvaranja preostalih sedam poglavlja, ispunjenju mjera iz akcionih planova za 23. i 24. poglavlje i postepenom zatvaranju pojedinih pregovaračkih poglavlja, kroz finalizaciju započetih reformi u svim oblastima.

1.2. Pregovori u 23. i 24. poglavlju

Vlada je 28. VII 2016. usvojila polugodišnje izvještaje o realizaciji Akcionih planova za 23. pregovaračko poglavlje – Pravosuđe i temeljna prava i 24. pregovaračko poglavlje – Pravda, sloboda i bezbjednost, za period januar-jun 2016. Od ukupno 242 prispjele mjere u Akcionom planu za 23. poglavlje realizovano je ili je u procesu realizacije bilo 197 mjera odnosno 81%. Iz Akcionog plana za 24. poglavlje za realizaciju je dospjelo ukupno 186 mjera, od čega su realizovane 64 mjere (34 %), dok je u toku bila realizacija 85 mjera (46 %).

Evropska komisija je nastavila s praćenjem napretka postignutog u domenu vladavine prava posredstvom relevantnih ekspertskih misija. U izvještajnom periodu realizovano je 5 ekspertskih misija u sljedećim oblastima: prevencija korupcije u oblasti obrazovanja (24 - 28. X 2016.), funkcionisanje Tužilačkog i Sudskog savjeta (2 - 4. XI 2016.), administrativni kapaciteti Zaštitnika ljudskih prava i sloboda (21 - 25. XI 2016.), sistem izvršenja (5 - 8. XII 2016.) i integracija Roma (19 - 23. XII 2016.).

2. Strategijski dokumenti i izvještaji

Vlada je 21. VII 2016. usvojila **II kvartalni izvještaj o realizaciji obaveza iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2016 - 2018**. U prva dva kvartala 2016. planirano je ukupno 139 obaveza, od čega je ispunjeno 95, odnosno 68%. Od 103 zakona i podzakonska akta realizovano je 70, odnosno 68%. Takođe, od 36 stratejskih dokumenata, ispunjeno je 25, što čini 69 odsto.

III kvartalni izvještaj o realizaciji obaveza iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2016 - 2018 Vlada je usvojila 20. X 2016. U prva tri kvartala 2016. planirane su ukupno 182 obaveze, od čega je ispunjeno 138, odnosno 76%. Od 140 zakona i podzakonskih akata realizovano je 99, odnosno 71%. Takođe, od 42 stratejska dokumenta, ispunjeno je 39, što čini 93%.

3. Politički dijalog s Evropskom unijom

Nastavljen je pozitivan kontinuitet u dijalogu Crne Gore s predstavnicima institucija i država članica Evropske unije:

— Predsjednik Crne Gore **Filip Vujanović** je boravio 21. VII 2016. u zvaničnoj uzvratnoj posjeti Republici Italiji, na poziv predsjednika Italije **Serđa Matarele**

(Sergio Mattarella). Tokom posjete Italiji predsjednik Vujanović susreo se i sa predsjednikom Senata Italije **Pjetrom Grasom (Pietro Grasso).**

- Predsjednik Skupštine **Darko Pajović** je razgovarao 4. IX 2016. sa predsjednikom Vanjskopolitičkog odbora Evropskog parlamenta **Elmarom Brokom (Elmar Brok)**, na marginama **Međuparlamentarne konferencije o Zajedničkoj vanjskoj i bezbjednosnoj politici i Zajedničkoj bezbjednosnoj i odbrambenoj politici** koju je u Bratislavi organizovao Nacionalni savjet Slovačke Republike, u okviru slovačkog predsjedavanja EU. Na marginama konferencije Pajović se sastao i sa ministrom vanjskih poslova Slovačke Republike **Miroslavom Lajčakom (Miroslav Lajčák).**
- Predsjednik Skupštine Crne Gore **Darko Pajović** je boravio 27-29. IX 2016. u Briselu gdje se 27. IX 2016. susreo sa predsjednikom Donjeg doma Parlamenta Kraljevine Belgije **Zigfridom Brakeom (Zigfrid Brake)**, 28. IX 2016. imao izlaganje pred članovima **Radne grupe za Zapadni Balkan u Vanjskopolitičkom odboru Evropskog parlamenta** i na **sastanku političke grupacije Zelenih u Evropskom parlamentu** i 29. IX 2016. razgovarao s evropskim komesarom za susjedsku politiku i pregovore o proširenju **Johanesom Hanom (Johannes Hahn)**, i generalnim sekretarom Parlamentarne skupštine NATO-a **Dejvidom Hobsom (David Hobbs).**
- Predsjednik Vlade Crne Gore **Milo Đukanović** je učestvovao 4. VII 2016. na **Samitu „Pariz Balkan 2016“**, na poziv francuskog predsjednika **Fransoa Olanda (François Hollande).** Premijer Đukanović je, ovom prilikom, zajedno s kolegama iz regiona, potpisao *Sporazum o osnivanju Regionalne Kancelarije za saradnju mladih Zapadnog Balkana (RYCO).* Na marginama samita održani su sastanci šefova diplomatija na kojem je učestvovao državni sekretar za evropske integracije **Aleksandar Andrija Pejović**, ministara ekonomije na kojem je učestvovao ministar ekonomije **Vladimir Kavarić** i Forum mladih na kojem je učestvovao ministar prosvjete **Predrag Bošković.**
- Predsjednik Vlade Crne Gore **Milo Đukanović** se sastao 8. VII 2016, tokom Samita NATO-a u Varšavi sa kancelarkom Savezne Republike Njemačke **Angelom Merkel (Angela Merkel).**
- 20. VII 2016. predsjednik Vlade **Milo Đukanović** je razgovarao u Podgorici sa **šefovima misija država članica EU.**
- Predsjednik Vlade Crne Gore **Milo Đukanović** je boravio 15. IX 2016. u Strazburu, Francuska, gdje je učestvovao na **sastanku Odbora za vanjske poslove Evropskog parlamenta** i prisustvovao **inauguralnom sastanku**

Grupe prijatelja Crne Gore u Evropskom parlamentu. Premijer Đukanović se tokom boravka u Strazburu susreo i sa generalnim sekretarom Savjeta Evrope **Torbjornom Jaglandom (Thorbjørn Jagland)**.

- Predsjednik Vlade Crne Gore **Milo Đukanović** se susreo 12. X 2016. s potpredsjednikom Vlade i ministrom vanjskih poslova Republike Slovačke **Miroslavom Lajčakom (Miroslav Lajčák)**, koji je u svojstvu predsjedavajućeg Savjetom za vanjske poslove EU bio gost na redovnim godišnjim ambadorskim konsultacijama u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore.
- Predsjednik Vlade Crne Gore **Milo Đukanović** je primio 9. XI 2016. šefa Delegacije EU u Crnoj Gori ambasadora **Ajva Orava (Aivo Orav)** koji mu je uručio Izvještaj Evropske komisije o Crnoj Gori za 2016.
- Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** je razgovarao 7. XII 2016. s ambasadorima država članica Evropske unije u Crnoj Gori, čiji su domaćini bili šef Delegacije EU u Crnoj Gori **Ajvo Orav (Aivo Orav)** i ambasador Republike Slovačke, kao predsjedavajuće Savjetom EU, **Roman Hlobenj**.
- Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** je razgovarao 8. XII 2016. s evropskim komesarom za susjedsku politiku i pregovore o proširenju **Johanesom Hanom (Johannes Hahn)**. Ministar za evropske poslove **Aleksandar Andrija Pejović** i direktorica za Zapadni Balkan u Generalnoj direkciji Evropske komisije za susjedstvo i pregovore o proširenju **Henoveva Ruis Kalavera (Genoveva Ruiz Calavera)** parafirali su tom prilikom, u prisustvu predsjednika Vlade Crne Gore i komesara za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, *Finansijski sporazum Crne Gore i Evropske komisije za IPA 2016*. kojim Evropska unija dodjeljuje Crnoj Gori 24 miliona eura bespovratne pomoći.
- Potpredsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** se susreo 20. X 2016. s direktoricom za Zapadnu Evropu, Zapadni Balkan i Tursku u Evropskoj službi za vanjske poslove **Angelinom Ajhorst (Angelina Eichhorst)**.
- Ministar evropskih poslova **Aleksandar Andrija Pejović** je boravio od 30. XI do 2. XII 2016. u radnoj posjeti Berlinu tokom koje je razgovarao sa članovima Bundestaga, kao i **Francom Nojederom (Franz Neueder)** iz Kancelarija saveznog kancelara i ambasadorom **Kristijanom Helbahom (Christian Hellbach)** iz Federalnog ministarstva vanjskih poslova. Učestvovao je i na konferenciji u organizaciji Instituta Aspen, na temu izazova pred kojima se Evropa nalazi i daljih izgleda u dijelu politike proširenja.

- Ministar evropskih poslova **Aleksandar Andrija Pejović** je boravio 20. i 21. XII 2016. u Zagrebu, na poziv potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske **Davora Iva Štira**. Osim sastanka sa ministrom **Davorom Ivom Štirom**, ministar Pejović se susreo s ministricom regionalnog razvoja i fondova EU **Gabrijelom Žalac** i s predsjednikom Odbora za evropske poslove u Saboru Republike Hrvatske **Domagojem Ivanom Miloševićem**.
- Državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač¹ ambasador **Aleksandar Andrija Pejović** imao je 16. XI 2016. u Briselu odvojene sastanke s izvjestiocem za Crnu Goru u Evropskom parlamentu **Čarlsom Tanokom (Charles Tannock)** i kopredsjedavajućom Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Crne Gore i EU u Evropskom parlamentu **Anelizom Dodz (Anneliese Dodds)**.

4. Osvrt na preporuke s XII sastanka Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje održanog 19-20. V 2016. u Podgorici

Politički kriterijumi – izbori

Redovni parlamentarni izbori održani su 16. X 2016. Nakon što je Državna izborna komisija 29. X 2016. utvrdila konačne rezultate, konsitutivna sjednica Skupštine održana je 7. XI 2016. Predsjednik i potpredsjednici Skupštine izabrani su 24. XI, a predsjednik i članovi nove Vlade 28. XI 2016.

Kako se navodi i u Konačnom izvještaju ODHIR-a o sprovedenim parlamentarnim izborima u Crnoj Gori više od 2600 posmatrača je bilo akreditovano za izborni dan, uključujući i međunarodne posmatrače. Tri glavne grupe posmatrača građana: Centar za monitoring i istraživanje (CeMI), Centar za demokratsku tranziciju (CDT) i Mreža za afirmaciju nevladinog sektora (MANS) bile su aktivne u posmatranju predizbornog perioda na svim nivoima izborne administracije.

U Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2016. se, u dijelu procjene **političkih kriterijuma**, po pitanju izbora, daje ocjena da su parlamentarni izbori sprovedeni u konkurentnoj sredini i s generalnim poštovanjem temeljnih sloboda.

Pravosuđe

Nakon završenog ocjenjivanja u pilot državnom tužilaštvu, Komisija za ocjenjivanje državnih tužilaca je sagledala rezultate ocjenjivanja, pa su na osnovu izvještaja Vijeća za ocjenjivanje izmijenjena Pravila za ocjenjivanje državnih tužilaca

---

¹ 28. XI 2016. formiranjem 41. Vlade Crne Gore dotadašnji državni sekretar za evropske integracije Aleksandar Andrija Pejović imenovan je za ministra evropskih poslova.

i rukovodilaca državnog tužilaštva. O novom sistemu profesionalnog ocjenjivanja održane su dvije obuke za državne tužioce i rukovodioce državnih tužilaštava. Tužilački savjet obrazovao je Komisiju za trajno dobrovoljno raspoređivanje i Komisiju za napredovanje.

Sve odluke Sudskog savjeta se donose u skladu sa zakonom definisanim kriterijumima i detaljnim obrazloženjem i objavljuju na internet stranici Sudskog savjeta. Sudski savjet donio je Metodologiju okvirnih mjerila rada za određivanje potrebnog broja sudija i ravnomjernu opterećenost sudija 30. XI 2016.

Javnost rada, odnosno javnost sjednica Tužilačkog savjeta, bliže je uređena Poslovníkom Tužilačkog savjeta. U cilju unapređenja transparentnosti rada Tužilačkog savjeta, najave za održavanje sjednica Tužilačkog savjeta sa dnevnim redom blagovremeno se objavljuju na internet stranici Tužilaštva. Takođe, saopštenja sa sjednica Tužilačkog savjeta se objavljuju, kao i odluke Tužilačkog savjeta sa obrazloženjem, nakon izvršene anonimizacije.

U periodu od aprila do novembra 2016. Komisija za Etički kodeks imala je u radu dva predmeta, od kojih je u jednom utvrđena povreda Etičkog kodeksa.

U periodu april-novembar 2016. podnijeta je jedna disciplinska prijava protiv sudije, koja je prosljeđena Komisiji za etički kodeks sudija. Od aprila je pokrenuto 12 postupaka za utvrđivanje povrede Etičkog kodeksa sudija. U jednom predmetu je utvrđeno kršenje Kodeksa, u 3 je utvrđeno da nije bilo povrede Kodeksa, 3 postupka su u toku, dok je u 5 predmeta predlog odbijen kao neosnovan.

U skladu sa Godišnjim planom nadzora, pravosudni inspektori Ministarstva pravde izvršili su redovni nadzor u svim *sudovima i državnim tužilaštvima, dok je vanredni nadzor vršen kod notara i javnih izvršitelja*. U skladu sa Godišnjim planom nadzora pravosudni inspektori Ministarstva pravde izvršili su redovni nadzor u 17 sudova, 14 državnih tužilaštava, a kod 32 notara i 12 javnih izvršitelja vršen je vanredni nadzor.

Softverski program javnih izvršitelja je postao operativan u maju i u toku je unos podataka u program za prethodne godine, a softver je u međuvremenu unaprijeđen na način da se finansijski prati rad na predmetima, kao i u nekim drugim aspektima. Potpuno generisanje podataka, očekuje se u prvom kvartalu 2017. Komora javnih izvršitelja je zaključila Memorandum o saradnji sa Poreskom upravom Crne Gore kojim je omogućeno automatsko preuzimanje podataka iz njihovog registra poreskih obveznika. Nadalje, informacioni sistem je nadograđen i omogućena je veza s informacionim sistemom Poreske uprave. Od ranije je već uspostavljena saradnja sa Centralnom bankom CG i razmjena podataka o transakcionim računima izvršnih dužnika obavlja se onlajn putem. Sljedeći cilj

Komore javnih izvršitelja je umrežavanje sa drugim organima od kojih se mogu crpiti podaci o građanima. Tokom izvještajnog perioda organizovane su tri dnevne obuke javnih izvršitelja i njihovih službenika sa ciljem osposobljavanja za rad u novom informacionom sistemu, te stručne obuke u prisustvu sudija i drugih stručnih lica, koje se odnose na ujednačavanje prakse i razmatranje problema u radu javnih izvršitelja prilikom postupanja u predmetima.

U Specijalnom državnom tužilaštvu je, u implementaciji Strategije za istraživanje ratnih zločina, formirano 7 predmeta u kojima se istražuju ratni zločini. Predmeti se nalaze u fazi izviđaja u kojima se preduzimaju radnje saslušanja lica, u svojstvu svjedoka ili građana, prikupljaju materijalni dokazi – dokumentacija koja se odnosi na predmetni događaj. Kako su u većini slučajeva djela izvršena na teritoriji drugih država, to je od nadležnih organa tih država, zamolbenim putem zatraženo prikupljanje određenih podataka i dokaza.

U skladu sa Strategijom za istraživanje ratnih zločina, specijalni tužilac i saradnik, su u periodu od 14. do 18. XI 2016. boravili u Haškom tribunalu, gdje im je omogućeno da direktno vrše pretraživanje baze podataka u predmetima Haškog tribunala, radi prikupljanja dokaza u vezi implementacije navedene strategije.

Borba protiv korupcije i organizovanog kriminala

Prevenција korupcije

Agencija za sprječavanje korupcije je kadrovske kapacitete u najvećoj mjeri popunila, odabirom stručnog kadra i popunjavanjem 49 radnih mjesta od predviđenih 55 Pravilnikom o sistematizaciji i unutrašnjoj organizaciji radnih mjesta. Agencija je, imajući u vidu rad u oba Sektora tokom prvih devet mjeseci rada procijenila potrebu za reorganizacijom kadrova i identifikovala potrebe za dodatnim kadrovskim kapacitetima, u cilju što efikasnijeg ispunjavanja njenih ključnih nadležnosti. S tim u vezi, izmjena Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji planirana je do kraja 2016.

U cilju jačanja znanja i kapaciteta službenika Agencije:

- Održano je 10 obuka u dijelu informacionih tehnologija. U dijelu unapređenja kapaciteta zaposlenih u Agenciji, uz podršku Ambasade SAD u Crnoj Gori obezbijedena je konsultantska podrška efikasnom sprovođenju nadležnosti Agencije za sprečavanje korupcije i izabran ekspert iz Slovenije koji je u periodu 1. IV do 20. IX 2016. bio angažovan u Agenciji.
- U dijelu kontrole finansiranja političkih partija – nastavljena je obuka zaposlenih u Agenciji koji rade na sprovođenju odredbi Zakona o finansiranju političkih

subjekata i izbornih kampanja u septembru i novembru, s ekspertom iz Velike Britanije.

- Zvanično je otpočeo projekat Evropske unije i Savjeta Evrope (EU – donator, SE – implementator) “Horizontalni mehanizam za Zapadni Balkan i Tursku” 24. XI 2016. u okviru kojeg jedan posebni projekat “Borba protiv ekonomskog kriminala” obuhvata aktivnosti koje se direktno odnose na unapređenje kapaciteta Agencije u različitim oblastima.

Državna revizorska institucija redovno prati primjenu Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i kontinuirano na svojoj web stranici objavljuje izvještaje o sprovedenim revizijama.

Od 1. I do 1. XII 2016. izvršena je revizija 16 godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata koji se finansiraju iz državnog budžeta i budžeta lokalnih samouprava po osnovu osvojenih poslaničkih, odnosno odborničkih mandata, a čiji su prihodi veći od 10.000,00 eura. U okviru predmetnih revizija date su 94 preporuke. Kada je u pitanju finansijska revizija dato je 12 pozitivnih, 2 uslovna i 2 negativna mišljenja, dok je u okviru revizije pravilnosti dato 5 pozitivnih, 10 uslovnih i 1 negativno mišljenje. U okviru pojedinačnih izvještaja o izvršenoj reviziji političkih subjekata, sadržan je dio koji se odnosi na realizaciju preporuka koje su predmetnom subjektu izrečene prethodne godine, što predstavlja način na koji Državna revizorska institucija prati realizaciju ranije datih preporuka.

Represija korupcije

U Specijalnom državnom tužilaštvu do sada je zaposleno 28 državnih službenika i namještenika. Aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Specijalnog državnog tužilaštva sistematizovana su 43 službenička i namještenička mjesta, što znači da je još 15 radnih mjesta ostalo nepopunjeno.

Specijalno policijsko odjeljenje je postalo operativno u martu 2016. i u njemu je zaposleno 20 policijskih službenika shodno postojećoj sistematizaciji. U planu je proširenje sistematizacije za još 10 policijskih službenika i procedura u Ministarstvu unutrašnjih poslova je u tom pravcu već pokrenuta.

U odnosu na informacioni sistem, u martu 2016. uspostavljeni su zaštićeni elektronski kanali komunikacije između Državnog tužilaštva, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravde i Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, dok je u aprilu 2016. je uspostavljeno korišćenje aplikacije MUP-a za pretraživanje baza podataka za potrebe Specijalnog državnog tužilaštva. U julu 2016. je implementiran IBM Case Management System i on je u upotrebi u svakodnevnom radu svih tužilaštava, uključujući i Specijalno državno tužilaštvo.

Od aprila 2016. do 24. XI 2016. pokrenuto je 7 novih istraga protiv 18 fizičkih i 1 pravnog lica zbog koruptivnih krivičnih djela. Od tog broja, u 2 predmeta protiv 5 fizičkih lica podignute su optužnice, dok se protiv preostalih 13 fizičkih i 1 pravnog lica predmeti nalaze u fazi istrage.

U odnosu na predmete iz oblasti korupcije u dva predmeta u kojima su donijete presude na osnovu sporazuma o priznanju krivice izrečeno je oduzimanje imovinske koristi u ukupnom iznosu od 23.482.545 eura, a vraćanje oduzete imovinske koristi je obezbijeđeno stavljanjem hipoteke na nepokretnostima. U 3 predmeta podnijeto je 6 predloga za određivanje privremene mjere obezbjeđenja za koruptivna krivična djela.

Vještine vršenja finansijskih istraga unapređuju se pohađanjem redovnih seminara i obuka od strane lica koja rade na predmetima finansijskih istraga. Zapošljavanjem ekonomsko-finansijskih stručnjaka u broju prema planiranoj sistematizaciji, te uspostavljanjem funkcionalne veze sa državnim organima koji imaju podatke o imovini koja je predmet finansijskih istraga stvaraju se uslovi za unapređenje rada u finansijskim istragama.

Temeljna prava

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije dobio je pozitivna mišljenja nadležnih institucija u Crnoj Gori i u septembru 2016. upućen je na mišljenje Evropskoj komisiji. Proces usaglašavanja konačnog teksta je u toku. Predložene izmjene podrazumijevaju odredbu koja definiše postupanja koja se ne smatraju diskriminacijom, a izvršeno je i dodatno usklađivanje postojećih normi sa EU Direktivama. Dosadašnja jedinstvena norma, koja je regulisala rasnu i vjersku diskriminaciju je podijeljena na dvije norme i to: na odredbu koja definiše „rasnu diskriminaciju“ i odredbu koja uređuje „diskriminaciju po osnovu vjere i uvjerenja“. Usklađena je kaznena politika s kaznenom politikom Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, u dijelu koji reguliše diskriminaciju lica sa invaliditetom.

U oblasti edukacije i promocije antidiskriminatornog ponašanja i prakse, u periodu od aprila do novembra 2016. ukupno je realizovano 5 seminara/radionica.

Prava osoba s invaliditetom

Vlada je 22. IX 2016. usvojila Analizu usklađenosti zakonodavstva u Crnoj Gori sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom sa preporukama za harmonizaciju. Ukupno je analizirano preko 60 zakonskih tekstova. Analiza predstavlja polazni osnov za

definisane mjera iz nove Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021, s Akcionim planom 2017-2018.

U aprilu 2016. donijete su odluke o dodjeli ugovora za prilagođavanje četiri objekta (Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore u Podgorici, Osnovni sud u Podgorici, Ekonomski fakultet u Podgorici i JZU Opšta bolnica u Nikšiću) i potpisani su ugovori sa odabranim izvođačima radova. Radovi na prilagođavanju su završeni na tri objekta: Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore u Podgorici, Osnovni sud u Podgorici i Ekonomski fakultet. Radovi na prilagođavanju objekta Opšte bolnice u Nikšiću započeti su i obustavljeni na zahtjev korisnika zbog neusklađenosti projektne dokumentacije sa postojećim stanjem kao i zbog velikog obima radova. U 2016. raspisana su javna nadmetanja za prilagođavanje još 4 objekta planirana Akcionim planom i potpisani su Ugovori o građenju, i to za: JZU Bolnica za plućne bolesti - Brezovik (upravna zgrada i 5 paviljona), JZU Dom zdravlja Nikšić, JZU Opšta bolnica Berane, JZU Dom zdravlja „Dr Niko Labović“ Berane.

Rodna ravnopravnost i nasilje u porodici

Shodno Zakonu o rodnoj ravnopravnosti, ministarstva i organi uprave su odredili službenike koji obavljaju poslove koordinatora aktivnosti u vezi s pitanjima rodne ravnopravnosti iz svoje nadležnosti, i učestvuju u pripremi i realizaciji Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti s pratećim programima sprovođenja 2013 - 2017. Imenovane su kontakt osobe u 106 institucija na nacionalnom i lokalnom nivou. Trenutno ova mreža broji 21 člana. Odluku o rodnoj ravnopravnosti je donijelo 14 lokalnih samouprava, dok su radna tijela za rodnu ravnopravnost uspostavljena u 12 opština. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti je donijet 2015. i njime je definisano da se pitanjima posredne i neposredne diskriminacije po osnovu pola (pored svih oblika diskriminacije), u okviru svojih nadležnosti bavi Zaštitnik, te da je postupak po predstavkama u slučajevima diskriminacije po osnovu pola prešao iz nadležnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava u nadležnost Zaštitnika. Tokom 2016. zabilježen je veći broj predavki po osnovu diskriminacije upućenih instituciji Zaštitinika, što je bila i svrha izmjena samog Zakona.

Nacionalni savjet za rodnu ravnopravnost je uspostavljen 24. X 2016. održavanjem konstitutivne sjednice Savjeta.

U oblasti ekonomskog snaženja žena u okviru projekta „Podrška antidiskriminacionim i politikama rodne ravnopravnosti“, koji je podržala Delegacija EU u Crnoj Gori iz IPA fondova, održani su sastanci s predstavnicima opština Podgorica i Nikšić. Takođe, 29. VII 2016. održan je sastanak sa predstavnicama nevladinih organizacija koje se bave ekonomskim osnaživanjem

žena i razvoja ženskog preduzetništva na kojem su upoznate sa segmentom projekta u dijelu koji se odnosi na osnaživanje koje se tiče lokalnih institucija i ženskih kapaciteta za razvoj ženskog preduzetništva. U septembru 2016. je održan sastanak Savjetodavnog odbora za ekonomsko osnaživanje žena u čijem su sastavu predstavnici relevantnih institucija i NVO sektora koje se bave pitanjem ekonomskog osnaživanja žena. Takođe u septembru 2016. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i Zavod za statistiku Crne Gore zaključili su Memorandum o saradnji na realizaciji projekta u vezi sa izradom „Indeksa rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori i ostalih zajedničkih aktivnosti u oblasti antidiskriminacije, rodne ravnopravnosti i manjinskih prava”.

Asocijacija poslovnih žena Crne Gore, u partnerstvu s Inovaciono-preduzetničkim centrom „Tehnopolis” je 9. IX 2016. predstavila realizaciju prve faze programa za ekonomsko osnaživanje žena u opštini Nikšić. Programom je planirano sprovođenje mjera podrške za razvoj ženskog preduzetništva na lokalnom nivou u periodu od 2016-2018, kroz pružanje različitih vrsta servisa (edukacija i mentoring), kako ženama koje planiraju da započnu sopstveni biznis, tako i vlasnicama preduzeća koje svoj posao žele da unaprijede.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i NVO „Centar za ženska prava“ organizovali su 28-29. XI 2016. dvodnevni program obuke o nasilju u porodici i nasilju nad ženama za predstavnike pravosuđa. Ciljna grupa su bili sudije Višeg suda za prekršaje i ostalih sudova za prekršaje, kao i predstavnici Uprave policije.

Prava seksualnih manjina

U periodu od aprila 2016, potpisani su memorandumi o razumijevanju sa još četiri opštine: Berane, Danilovgrad, Kolašin i Mojkovac. U cilju implementacije ovih memoranduma, Ministarstvo je tokom 2016. u saradnji sa NVO koje se bave pitanjima LGBT realizovalo niz aktivnosti na lokalnom nivou. U saradnji sa SOGI jedinicom Savjeta Evrope, (u okviru projekta PREDIM), organizovana je studijska posjeta za predstavnike 5 crnogorskih opština gradu sa „Dugine mape“ (Bolonja – Italija). IV Parada ponosa održana je u Podgorici 17. XII 2016, u cilju dalje promocije i zaštite prava LGBTIQ osoba u Crnoj Gori.

Prava manjina

Vlada je 11. VII 2016. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama. Predlog je u potpunosti usklađen sa preporukama Venecijanske komisije Savjeta Evrope.

Što se tiče djece pripadnika RAE populacije koja su rođena van zdravstvene ustanove, na osnovu člana 33 stav 1 Zakona o matičnim registrima (naknadni upis

nakon isteka roka od 30 dana) za period od 1. IV 2016. do 25. XII 2016, podnijeto je 175 zahtjeva, od čega je 151 riješen (143 usvojeno, 7 odbačeno i 1 odbijen), a u proceduri su 24 zahtjeva.

Pristup romske populacije zdravstvenom sistemu je, shodno Strategiji za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020, poboljšan kroz uvođenje i jačanje uloge saradnika u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u zdravstvu. Sa domovima zdravlja Podgorica i Berane potpisan je Memorandum o saradnji ovih institucija i NVO „Helf -Hilfe“, na pripremi medijatora.

Izbjeglice i interno raseljena lica

U periodu od 7. XI 2009. (datum stupanja na snagu Zakona o dopunama Zakona o strancima), zaključno sa 1. XI 2016. raseljena lica i interno raseljena lica su podnijela ukupno 14.187 zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja i privremenog boravka do tri godine. Od ovog broja riješeno je 13.499 zahtjeva, dok je po 688 zahtjeva postupak u toku. Ministarstvo rada i socijalnog staranja je korisnik Ipa projekta „Identifikovanje trajnih rješenja za interno raseljena lica i stanovnike kampa na Koniku“. Prva komponenta projekta obuhvata razvoj socijalnog stanovanja i izgradnju višenamjenskog centra na području Konika. Kroz prvu fazu izgrađeno je 48 stambenih jedinica od ukupno 90, koliko je planirano. Nastavak ovog projekta i izgradnja preostale 51 stambene jedinice je u toku.

Zaštita životne sredine – Ulcinjska solana

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u julu 2015. obavijestilo Sekretarijat Ramsar konvencije o namjeri da kandiduje prostor Ulcinjske solane za upis na Ramsar Listu, istovremeno informišući Sekretarijat da su u toku postupci sprovođenja procedure zaštite Solane na nacionalnom nivou. Dodatno, JP „Nacionalni parkovi“ je u avgustu 2016. ponovo potpisalo Ugovor o zakupu na godinu dana do 24. VIII 2017, do kada biće definisani svi elementi Studije zaštite koji su nedostajali, kroz projekat koji se finansira iz EUIF- a, između ostalog i dugoročni upravljač koji ima kapacitete, finansijske i stručne, da upravlja ovim vještačkim ekosistemom. U cilju ubrzanja procesa proglašenja Solane Ramsar područjem, a nakon sastanka sa predstavnicima BirdLife u decembru 2016, i vezano za njihov predlog oko zaštite Ulcinjske solane, Ministarstvo održivog razvoja i turizma se saglasilo da BirdLife pruži ekspertsku pomoć ovom Ministarstvu za reviziju Ramsar formulara za Ulcinjsku solanu i bude uključeno u komunikaciju sa Sekretarijatom Ramsarske konvencije, kao i da se, ukoliko se ukaže potrebnim, uključi i u dopunu Studije zaštite Ulcinjske solane. Podsjećanja radi, Crna Gora već ima 2 Ramsar područja (Skadarsko jezero od 1995. i Tivatska solila od 2013.).

Skupština Opštine Ulcinj u decembru 2016. usvojila Prostorni urbanistički plan Opštine Ulcinj prema kojem je Ulcinjska solana formalno definisana kao zaštićeno područje - park prirode, čime je, u dijelu prostorno-planske dokumentacije, formalno pravno potvrđena namjena Solane.

5. Dokumenti Evropske unije o napretku Crne Gore u pristupnom procesu

Vlada Crne Gore je 1. IX 2016. usvojila **Prilog Izvještaju Evropske komisije o napretku za period 20. V – 1. IX 2016.** i dostavila ga Evropskoj komisiji u interesu redovnog izvještavanja Evropske komisije o aktivnostima koje se, shodno obavezama i rokovima definisanim Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, preduzimaju u pristupnom procesu, u skladu s novom metodologijom izvještavanja koju Evropska komisija primjenjuje od 2015. i kojom je uspostavljen sistem za poređenje stepena usklađenosti s obavezama iz članstva za države Zapadnog Balkana koje se nalaze u procesu evropske integracije i Tursku. U prvoj godini primjene nova metodologija je obuhvatila izvještavanje za 5 oblasti: vladavina prava, reforma javne uprave i poglavlja 5, 18 i 32. Od 2016. nova metodologija izvještavanja proširena je na poglavlja 1, 8, 14, 15 i odabrane djelove poglavlja 23, 24 i 27.

U Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2016. se, u dijelu procjene **političkih kriterijuma**, po pitanju izbora, daje ocjena da su parlamentarni izbori sprovedeni u konkurentnoj sredini i s generalnim poštovanjem temeljnih sloboda. Crna Gora je umjereno spremna na polju reforme javne uprave, dok je dostigla određeni nivo spremnosti za članstvo u oblasti **borbe protiv organizovanog kriminala**. U posljednjih 12 mjeseci ostvaren je određeni napredak u ovoj oblasti, naročito po pitanju jačanja zakonodavnog i institucionalnog okvira. U Izvještaju je kao prioritetna preporuka u ovoj oblasti istaknuta potreba da Crna Gora u narednoj godini uspostavi bilans ostvarenih rezultata u oblasti istraga, krivičnog gonjenja, te trajnog i privremenog oduzimanja imovine u predmetima organizovanog kriminala, s posebnim akcentom na ona krivična djela u kojima još uvijek nedostaju rezultati, kao što je pranje novca i trgovina ljudima.

Kada su u pitanju **ekonomski kriterijumi** i u dijelu postojanja funkcionalne tržišne ekonomije i u dijelu sposobnosti suočavanja s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar Unije u 2016. bilježi se ista opšta ocjena kao 2015, a to je umjerena spremnost i ostvaren određeni napredak. Budući da Crna Gora ne raspolaže instrumentima monetarne politike, potrebna je snažna fiskalna politika i efikanso sprovođenje strukturnih reformi.

Što se tiče **sposobnosti preuzimanja obaveza iz članstva**, odrađen je važan posao na usklađivanju i pripremi za sprovođenje pravne tekovine i Crna Gora je

umjereno spremna u mnogim poglavljima, poput slobode kretanja robe, javnih nabavki, statistike, kao i pravde, slobode i bezbjednosti. Crna Gora je nastavila da se usklađuje sa svim pozicijama i deklaracijama zajedničke spoljne i bezbjednosne politike EU. Pripreme za članstvo u oblasti ribarstva i budžetskih i finansijskih odredbi u ranoj su fazi, dok su na određenom nivou spremnosti u oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Dobar napredak je postignut u oblasti slobode kretanja robe, poljoprivrede i ruralnog razvoja, bezbjednosti hrane, veterinarske i fitosanitarne politike, energetike, carinske unije, spoljnih odnosa i finansijske kontrole. U narednom periodu, Crna Gora bi trebalo da se fokusira naročito na politiku konkurencije i ekonomsku i monetarnu politiku. Jačanje administrativnih kapaciteta kako bi se osigurala primjena pravne tekovine i dalje predstavlja značajan izazov za Crnu Goru. U ocjeni **napretka u prethodnih 12 mjeseci**², pet poglavlja je ocijenjeno bolje u 2016. (2, 12, 15, 29 i 30). U dijelu **opšte spremnosti za članstvo**³, u 2016. su bolje ocijenjena 4 poglavlja (2, 11, 12 i 27).

ZAKLJUČAK

U drugoj polovini 2016. privedene su kraju intenzivne aktivnosti na ispunjenju početnih mjerila za otvaranje poglavlja, što je dokazalo posvećenost i kontinuitet Crne Gore u ispunjavanju obaveza iz procesa pristupanja Evropskoj uniji. Takođe su finalizovane aktivnosti na reviziji ključnih strateških dokumenata – Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (za period 2017 – 2018) i Programa ekonomskih reformi (za period 2017 – 2019), kako bi se definisale obaveze crnogorske administracije u pristupnom procesu u narednom periodu. Od 13 poglavlja sa zadatim početnim mjerilima, Crna Gora je početna mjerila ispunila u 11 poglavlja.

Intenzitet i dinamika pregovaračkog procesa Crne Gore pozdravljeni su na VI sastanku Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i Evropske unije održanom 19. XII 2016. u Briselu. Prepoznat je ostvareni napredak Crne Gore u svim oblastima pregovaračkog procesa, uz očekivanje nastavka dosadašnje dinamike reformi i postizanja daljih rezultata u oblasti vladavine prava.

U prvoj polovini 2017. godine očekuje se otpočinjanje pregovora u novim oblastima poglavlja i dalje intenzivne reforme u domenu vladavine prava, uz kontinuirano jačanje administrativnih i institucionalnih kapaciteta za borbu protiv

---

² U **procjeni napretka u 12 mjeseci** zastupljena je sljedeća gradacija: nazadovanje; nema napretka; određeni napredak; dobar napredak i veoma dobar napredak.

³ Kada je riječ o **procjeni opšte spremnosti za članstvo u 33 poglavlja pravne tekovine**, gradacija je sljedeća: rana faza spremnosti za članstvo; određeni nivo spremnosti; umjeren do određeni nivo spremnosti; umjeren nivo spremnosti; umjeren do dobar nivo spremnosti, dobar nivo spremnosti i veoma napredna faza.

korupcije i organizovanog kriminala. Kadrovsko jačanje i profesionalizacija državne uprave, uz ustanovljavanje zakonodavnog okvira za njeno strateško djelovanje i stvaranje preduslova za intenzivniju koordinaciju aktivnosti na nivou državne uprave u narednim fazama pregovaračkog procesa, ostaju glavni zadaci za 2017.